

Atelier A1

Housing Generator

In het atelier woongebouw is gewerkt aan strategieën waarmee in Zuid Afrika goedkope, betaalbare woningen gerealiseerd kunnen worden. Aanleiding voor deze bijzondere opgave was het Housing Generator project. De volkshuisvestingstrategie in Nederland is een van de achtergronden van dit project. Met het atelier is de mogelijkheid geboden te onderzoeken op welke wijze deze traditie voor Zuid Afrika van betekenis kan zijn.

Van de deelnemers aan het atelier heeft ongeveer de helft deelgenomen aan de Housing Generator excursie met workshops in Zuid Afrika, die onder leiding stond van Jacob van Rijs, Aat van Tilburg, Harm Tilman en Endry van Velzen. De andere helft is aan het atelier begonnen zonder deze ervaring. De groepen zijn gemengd en verdeeld over drie sub-ateliers, ieder met een eigen opgave.

Opgave

Het atelier onder leiding van Johan de Koning richtte zich op de Duncan Village Extension. De opgave was een methode te ontwikkelen waarmee braakliggend land benut kan worden voor woningbouw. Jacob van Rijs begeleidde de studenten op de opgave C-section & Toilet City.

Hoofddocent:
Aat van Tilburg
Docenten:
Johan de Koning, Jacob van Rijs, Harmen van der Wal

In het atelier woongebouw is gewerkt aan strategieën waarmee

Toilet City is de feitelijke extension van C-section. Het is gebouwd als een 'site & services' project, bedoeld om de druk op C-section af te leiden. Hier was de opgave de verdunning van de dichtbewoonde

C-section en tegelijk de verdichting van Toilet City. Het atelier van Harmen van der Wal richtte zich op Duncan Village Proper. De opgave

was te komen tot strategieën en ontwerpen die het mogelijk maken tot een vorm van inwendige groei te komen, waarbij het organische en spontane juist versterkt zou worden. Er is op twee schaalniveaus aan de opgaven gewerkt: dat

van de woning en dat van de wijk.

Werkwijze

In de praktijk bleek dat van het bezoek aan Zuid Afrika een enorme prikkel uitging. Maar de hoge verwachtingen waren moeilijk vol te houden. Er is gestart met een uitwisseling van kennis en gegevens. Dit bleek veel tijd en energie te kosten. Als extra stimulans is een weekend besteed aan een ingelaste workshop. De

opgave was toegespitst op het ontwikkelen van woningtypen van verschillende aanvangsgrootte met uitbreidingsmogelijkheden en met groeperings/ schakelingsmogelijkheden. Deze konden in de rest van het atelier worden gebruikt.

In de ontwerpfase bleek dat er nauwelijks typologische aanknopingspunten waren waarmee het onderzoek kon worden gestart.

Woongebouw

eerste

semester

95/96

12

13

Dit noodzaakte tot het 'objectiveren' van aspecten waarmee gewerkt werd, zoals oppervlakten, materialen, kosten, gebruik enz. Het gebruik van referenties uit een andere cultuur beperkte meteen de inzetbaarheid ervan. In feite kwam het neer op het herformuleren van je middelen als ontwerper.

Beroepspraktijk

Zijn met deze opgave vaardigheden getraind die van betekenis zijn voor de huidige en toekomstige beroepspraktijk van de studenten? Dit is wel degelijk het geval en zelfs sterker naarmate meer aansluiting is gezocht bij de situatie in Zuid Afrika. In het atelier leefde duidelijk de ambitie met operationele voorstellen te komen en kon de samenhang met andere probleemvelden niet worden genegeerd.

Voor het atelier betekende dit een bijna opdrachtgevers achtige werksfeer. Er is gewerkt aan voorstellen en vormen van presentatie die ook voor niet-ingewijden begrijpelijk moesten zijn. De resultaten moesten ook overdraagbaar zijn in situaties, waarin geen mondelinge toelichting kan worden gegeven, bijvoorbeeld als het werk is opgenomen in een catalogus.

Resultaat

Het resultaat laat verschillen tussen de subateliers zien. Deze hebben meer te maken met de dynamiek van de lokaties, dan met de begeleiding. Er was veel overleg tussen de docenten en men ging geregeld bij de andere groepen kijken. Binnen de groepen zijn een aantal tendensen te vinden. Studenten die heel precies een huisje ontworpen hebben, als een praktisch element. Of een blok. Andere studenten ontwikkelden stedenbouwkundige strategieën, die nauwelijks architectonische dimensies hebben en al helemaal geen esthetische pretenties.

David Baars

